

Přadková, Petra

**[Obščeslavjanskij lingvističeskij atlas: serija leksiko-slovoobrazovatělnaja.
Bolgarskije materialy = Bălgarski material]**

Linguistica Brunensia. 2014, vol. 62, iss. 2, pp. 110-111

ISSN 1803-7410 (print); ISSN 2336-4440 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/130150>

Access Date: 30. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

pasáž považují za zásadní zejména pro zájemce o historický vývoj češtiny, podobné výklady vlastně neexistují a Sukač zde zakládá celé téma k studiu a diskusi. *Šestá kapitola* je už jen „vznáním víry“ o použitelnosti OT pro popis přízvukových fenoménů.

Kniha je i stylisticky dobře odvedená, překlady jsou vzácné: na s. 30 uvádí Derksenovu práci jako vročenou do r. 2006, jinde ale správně jako 1996, na s. 352 je chybně *Pralsov'janskaja* místo *Praslovljanskaja*, jedná se ale o triviality.

Sukačovo dílo můžeme pokládat za přelomové souborné dílo k indoevropské, baltoslovanské i slovanské akcentologii (s přesahy k české kvantitě), které se nepochybně stane prací, bez které se badatel v oblasti nemůže obejít: může se Sukačem polemizovat, může s ním souhlasit, ale bez Sukače nikam nedojde, neboť kniha je typickým základním dílem, od něž se odvíjí další pokrok v disciplíně.

Ondřej Šefčík

Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Brno

sefcik@phil.muni.cz

Obščeslavjanskij lingvističeskij atlas, serija leksiko-slovoobrazovatel'naja. Bolgarskije matěrialy.

Moskva, Sankt-Petěrburg 2013. 240 s.

V roce 2013 byl vydán mimořádný svazek lexikálně-slovotvorné řady Slovanského jazykového atlasu (Obščeslavjanskij lingvističeskij atlas, OLA) *Bolgarskije matěrialy*. OLA je dlouhodobý projekt, který si klade za cíl jednotně zpracovat nářečí všech slovanských jazyků jazykovězeměpisnou metodou. O jeho realizaci bylo rozhodnuto už v roce 1958 na IV. mezinárodním sjezdu slavistů v Moskvě. Ve 13 účastnických zemích byly ustaveny národní komise, které připravují jednotlivé díly Atlasu do tisku.

Nový svazek *Bolgarskije matěrialy* připravily k vydání bulharská a ruská národní komise OLA. Cílem tohoto svazku je představit bulharský nářeční materiál, který z důvodu ukončení spolupráce Bulharska na mezinárodním projektu OLA v roce 1982 nebyl ve čtyřech lexikálně-slovotvorných svazcích publikován. V roce 2005 se bulharská národní komise opět zapojila do projektu a díky její usilovné práci byl chybějící nářeční materiál postupně shromážděn a zpracován.

Tento mimořádný svazek byl na rozdíl od ostatních atlasů OLA vydán v menším formátu 170 × 240 mm, a to z důvodu absence map, kniha obsahuje pouze nářeční materiál. Jinak je tradiční členění běžných svazků OLA zachováno. Po Obsahu na stránkách 7–10 následuje na s. 11 Předmluva. Na stránkách 12–13 je otištěn Seznam zkratk. Stránky 14–30 podrobně popisují systém transkripce užívané v Atlasu. Samozřejmě nechybí ani soupis bodů, v nichž byl bulharský nářeční materiál vyzkoumán (s. 31). Jádrem knihy tvoří bulharské národní indexy. Tato část je rozdělena na 4 kapitoly. V první kapitole (s. 32–76) najdeme bulharský materiál ke svazku *Životnyj mir* (Moskva, 1988), druhá kapitola (s. 77–140) přináší bulharské národní

indexy ke svazku *Životnovodstvo* (Varšava, 2000), třetí kapitola (s. 141–183) ke svazku *Rastitelnjy mir* (Minsk, 2000), čtvrtá kapitola ke svazku *Professii i obščestvennaja žizn'* (Varšava, 2003).

Publikování těchto materiálů přináší nové informace o shodách či rozdílech slovanských nářečí v oblasti lexika a slovtvorby a umožňuje tak doplnit obraz dnešního jazykového a nářečního rozčlenění slovanského území. V blízké době je plánováno vydání chybějícího bulharského nářečního materiálu také pro svazky foneticko-gramatické řady.

Recenze byla napsána s podporou grantu GA ČR P 406/11/1786 Slovník nářečí českého jazyka.

Petra Přadková

Ústav pro jazyk český AV ČR

pradkova@iach.cz

Жанна Жановна Варбот:

Исследования по русской и славянской этимологии.

Москва – Санкт-Петербург: Издательство «Нестор-История» 2012. 645 с. ISBN 978-5-98187-777-3

Začátkem roku 2013 (s vročením 2012) vyšla kniha *Исследования по русской и славянской этимологии* Žanny Žanovny Varbotové, jedné z nejvýznamnějších představitelk slovanské a ruské etymologie, vědecké pracovnice oddělení etymologie a onomastiky Institutu ruského jazyka V. V. Vinogradova v Moskvě, k jejíž sféře zájmu patří zejména slovanská etymologie, historická slovtvorba, historická sémantika a slovanská glotogeneze. Ž. Ž. Varbotová je spoluautorkou moskevského mnohosvazkového etymologického slovníku slovanských jazyků (*Этимологический словарь славянских языков*, 1974–), který rekonstruuje praslovanskou slovní zásobu, autorkou dvou monografií (*Древнерусское именное словообразование*, 1969, *Праславянская морфонология, словообразование и этимология*, 1984) a řady článků (jejich soupis, dovedený do roku 2005, je uveden ve sborníku *Ad fontes verborum. Исследования по этимологии и исторической семантике* vydaném v Moskvě v roce 2006 u příležitosti jejích 70. narozenin).

Recenzované dílo je souborem autorčiných statí, které byly od šedesátých let minulého století až do současnosti publikovány v domácích i zahraničních časopisech, monografiích a sbornících. Většina těchto článků je nově doplněna o další jazykový materiál a je více či méně přepracována či rozšířena, zařazeno je i několik článků dosud nepublikovaných. Kniha je rozdělena do dvou částí. První z nich, nazvanou *Некоторые аспекты этимологического анализа* (s. 13–232), v níž se autorka věnuje teoretickým a metodologickým otázkám etymologie, tvoří 31 článků, rozčleněných do osmi kapitol: 1. *Словообразовательный анализ и этимологические гнезда*, 2. *Этимология и фонетика*, 3. *Семантический анализ в этимологии*, 4. *Соотношение структурных и семантических характеристик лексем, лексических систем и соответствующих аспектов этимологического анализа*, 5. *Нерегулярные преобразования слов*, 6. *Этимологизация гапаксов*, 7. *Диалектная этимология. Этимологизация заимствований*, 8. *Этимология в словарях*. Do druhé, obsáhlejší části (s. 235–618)